

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru Românii și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisele nu se in-
nanțiază

„Concesiunile“ guvernului în chestia școlară.

(II.) Se poate spune, că între postulatele fixate de comitetul nostru național în 50 de puncte ca condițiuni indispensabile pentru crearea unui modus vivendi între Români și Maghiari, s'a dat întâietate chestiunilor privitoare la învățământ, la limba și cultura națională.

Prin aceasta s'a afirmat din nou prevaLENȚA elementului cultural în programul nostru politic și s'a dat din partea conducătorilor noștri o strălucită dovadă de înțelegere a importanței covârșitoare, pe care trebuie să o aibă în viața ori cărui popor problema învățământului și a educației naționale, păstrarea și cultivarea comorilor de gândire și simțire, pe cari le cuprinde tezaurul limbei naționale.

Precum părinții, cari încredințază creșterea copiilor lor unor străini, sunt socotiți de toată lumea ca niște oameni slabi și nevrednici, tot asemenea și un popor, care și-ar da învoirea, ca generațiile sale tinere să fie crescute în școli străine și în duh străin de limba și credințele sale, ar fi considerat cu drept cuvânt ca un popor nevrednic de altă soartă decât de robie, ca un neam fără vlagă și fără viitor.

Deoarece poporul nostru chiar și în veacurile de suferință, când a fost osândit la robie trupească, a îngrijit cu scumpătate, ca tinerimea sa să nu se depărteze de tradițiile moștenite din străbuni, ci să fie crescută în duhul adevărat al credinței și legii românești — nu era cu puțință, ca acum după ce a scă-

pat de robia trupească, în care fusese atâta vreme ținut de lanțurile iobăgiei, să pornească de bună voie pe calea robiei sufletești, care pândeste prezentul și amenință viitorul poporului nostru, îndatăce fiii lui pășesc pragul școalelor străine, spre a primi elementele culturii prin mijlocirea unei limbi, care nu e limba mamei lor.

Dându-și perfect seama de urmările dezastruoase ale școlii străine, în care mijesc chiar tendințe ostile poporului nostru, comitetul național a cerut admiterea învățământului în limba română pentru toți fiii poporului nostru, începând cu școala primară, continuând cu cea secundară și chiar cu anume catedre de limba și istoria română la universitățile din patrie.

Aceste cerințe și postulate ale noastre, dlui Tisza și celor de o pânură cu dânsul i-au părut exagerate și imposibile de realizat, deși ele au serioase temeiuri și puncte de sprijin în dispozițiile legilor fundamentale ale țării.

În privința învățământului primar postulatele noastre se razimă pe dispoziția §-lui 58 al legii școl. din 1868 (art. XXXVIII), care pretinde, ca „fiecare elev să-și primească instrucția în limba sa maternă” („minden növendék anyanyelvén nyerje az oktatást”). În privința învățământului secundar în sensul §-lui 17 al art. de lege XLIV din 1868, statul are datoria nu numai de a sprijini școalele secundare române de azi, ci de a înființa și susține însuși astfel de licee și școale reale, în cari limba de propunere să fie limba maternă a cetățenilor, cari locuiesc în ținutul respectiv, unde este așezată școala.

Chiar și în privința învățământului superior, universitar, postulatul nostru nu e un

lucru nou, ci e numai accentuarea, în formă corăspunzătoare împrejurărilor actuale, a unei dorințe vechi, de care palpita inima fruntașilor noștri de prin anii 1850—1870, cari înaintaseră la tron memorii cerând voie să înființeze o universitate românească și porniră mai târziu colecte pentru procurarea mijloacelor pecuniare de lipsă la înființarea măcar a unei academii de drept românești în Ardeal.

De toate aceste postulate absolut îndreptățite ale Românilor contele Tisza nu vrea să țină seamă. În chestia învățământului superior nu dă nici măcar garanța, că în viitor catedra universitară de limba română din Budapesta și cea din Cluj nu vor mai fi ultragiutate de samsari politici și filologi analfabeți ca Șeghescu și Moldován Gergely, — necum să promită înființarea unor catedre de istorie română la ambele universități.

În chestia învățământului secundar dispoziția §-lui 17 al art. de lege XLIV din 1868 îi pare atât de anahronistă în raport cu paroxismul maghiarizării, încât nu se sfiește a spune în parlament, că această lege n'a fost executată nici în trecut și nu va fi nici în viitor, căci Măria Sa, contele Tisza va avea de grijă, ca după ce legea aceasta a fost în mod cumplit sfârticată prin alte legi de mai târziu, cât de curând să fie abrogată cu totul, să dispară din împintenatul „Corpus Juris Hungarici”.

Iar cu privire la § 58 al legii școlare din 1868 concesiunea guvernului e atât de sgârțită și restrânsă, încât nici nu merită numele de concesiune. Starea actuală în școalele populare susținute de stat nu vrea s'o schimbe nici decum. Abia admite doar, ca pe lângă

Momente din viața Regelui Carol.

Culese și traduse după memoriile regelui Carol.

De Ion Scurtu.

Aniversarea cuceririi Plevnei. — Domnitorul către vitejii Săi. — Schimb de telegrame între domnitor, împăratul Rusiei și marele duce Nicolae. — Anul 1879. — Noul Episcop al Dobrogei. — A 40-a aniversare a nașterii domnitorului. — Cuvinte domnești către armată și garda națională.

28 Nov. (10 Dec.) 1878. Aniversarea cuceririi Plevnei. Domnitorul adresează trupelor următorul ordin de zi:

Ostași,

„Astăzi se împlinește anul, de când vitejia și stăruința noastră învinse toate primejdiile și toate greutățile, iar voi intrarăți biruitori în Plevna.

„Ați văzut cu câtă mândrie, cu câtă veselie și recunoștință v'a primit țara, când v'ați întors din luptă; în toate orașele, în toate satele a fost sărbătoare, dar mai ales capitala, inima țării, v'a arătat, cât știe să prețuiască națiunea foloasele pe cari le-ați dobândit pentru ea prin sângele vostru și că de aci înainte dragostea ei se va întinde și mai mult asupra voastră!

„Ostași! În ziua solemnă de astăzi fiecare din voi să mulțumească Atotputernicului, că i-a întărit brațul spre apărarea patriei și să-și

facă făgăduința că țara, ori când va avea nevoie îl va găsi gata de luptă și pe Mine în capul vostru ca la Plevna!”

Împăratului Rusiei domnitorul îi depeșează felicitările Sale pentru aniversarea de astăzi în cuvinte foarte calde:

„Rog pe Maj. Voastră a primi sincerile mele felicitări cu prilejul celei dintâi aniversări a luării Plevnei cucerită sub ochii M. V. Imperiale de vitejii Săi oșteni și de tinerele mele trupe cari avură fericirea să primească aci gloriosul botez de sânge. Va fi pentru țara mea și pentru mine o dată memorabilă ziua când M. Voastră a intrat ca învingător în grozava fortăreață, iar frăția legată între armata imperială și armata română va rămânea scrisă de veci în cartea istoriei. Imi voi aduce aminte întotdeauna de bunătatea pe care M. Voastră mi-a dovedit-o mie și armatei mele!”

Domnitorul depeșează tot astfel marelui duce Nicolae, rugându-l în același timp să comunice și trupelor ce au stat sub comanda domnitorului sentimentele Sale în amintirea zilei de azi.

Împăratul Rusiei răspunde următoarele:

„Vă mulțumesc sincer că V'ați gândit la glorioasa aniversară a zilei, când bravele Voastre trupe au contribuit la izbânda deplină. Această frăție de arme rămână de-apururea o legătură între armatele și țările noastre”.

Marele duce Nicolae depeșează:

„Amintirile pline de iubire ale Alteței Voastre, felicitările cordiale ce-mi adresați mie și

valorosilor noștri tovarăși de arme, m'au mișcat adânc. Vă mulțumesc din toată inima.

„Rog pe Alteța Voastră să binevoiți a împărtăși bravei Voastre armate felicitările mele cu prilejul zilei glorioase, când armatele noastre unite dobândiră o strălucită biruință, care va rămâne neuitată. — Sunt fericit să aflu sentimentele ce însuflețesc armata română cu privire la armata noastră și Vă pot asigura, că aceste sentimente de frăție și de stimă sunt împărtășite de oștirea noastră întreagă. Toți luptătorii dela Plevna, strănși în jurul meu, beau în sănătatea Voastră și fac urări călduroase pentru binele Alteței Voastre Regale, pentru România și armata română.

„Urmând dorinței Voastre, am împărtășit grațioasele Voastre felicitări tuturor trupelor ce se găseau la Plevna sub conducerea Alteței Voastre”.

24 Martie (5 Aprilie) 1879. În sala Tronului se celebrează astăzi investitura nouilor Episcopi aleși pentru eparhiile Romanului, Hușilor și Dunării de jos. Adresându-se P. S. Sale Episcopului Iosif al Dunării de jos, eparhie de care s'a alipit și Dobrogea, domnitorul rostește următoarea cuvântare:

„Încredințându-ți toiagul de păstor, nu-mi ascund greutățile pe cari P. S. Ta le vei întâmpina în această sfântă și înaltă misiune. Vei avea să păstorești o provincie nouă, pe care Atotputernicului, binecuvântând jertfele săvârșite și sângele vărsat de Români, a redat-o patriei co-

limba maghiară să poată fi folosită cu începătorii din primii ani de școală și limba română ca limbă auxiliară. Așadar admite, ca limba română să fie poarta, prin care copiii de Român, osândiți a cerceta școala de stat, să facă cei dintâi pași spre întunecimea robiei lor sufletești!

Deadreptul izbitor a fost răspunsul conțelului Tisza și al colegului său Jankovics la nemăratele gravamine, pe cari le-au cauzat și le cauzează școalelor confesionale române dispozițiile draconice ale legii școlare din 1907. După ce în timp de 7 ani s'au făcut cele mai triste experiențe cu această lege, după ce toți factorii competenți au strigat în auzul lumii că scopul maghiarizării fixat în această lege e inexecutabil, după ce e clar, că § 19 al acestei legi amenință în tot momentul existența oricărei școale confesionale nemaghiare, după ce însuși Tisza părea la început aplicat a încuviința oarecari modificări în textul acestei legi, — în urma urmelor ne-am trezit cu promisiunea, că guvernul în privința §-lui 19 nu va formula pretenziuni, cari trec peste textul legii...

E respingător cinismul, cu care am fost tratați în chestia aceasta. Ne plângem de atâta vreme contra acestei legi, care a rănit și rănește adânc sufletul nostru și tinde să mistifice cultura noastră națională. Cerem înlăturarea ei, căci e inexecutabilă și constituie un pericol iminent pentru învățământul nostru popular. Și guvernul cu deosebită „bunăvoință” se milostivește a făgădui, că în viitor nu va pretinde mai mult decât cere litera legii...

Aidoma ca pățania oilor din fabula lui Donici; când lupii ajunși miniștrii peste ele, au început a le despoia în mod îngrozitor, s'au tânguit cu jalbe desperate la locurile mai înalte, de unde li s'a dat răspunsul mângăitor, să fie pe pace, căci în viitor lupii miniștrii vor lua numai „de oale o pelcică, și nici un păr mai mult nimică...”

Ranele adânci, cari în urma acestor „concesiuni” sângerează tot așa de rău ca și mai înainte, e firesc că nu puteau și nu pot fi tă-

mune. Constatând cu plăcere strălucitele calități cari Te disting, înaltele și feluritele Prea Sfinției Tale cunoștințe, nu mă îndoiesc o singură clipă, că prin firea Ta blândă, prin sentimentele nobile și românești cari Te însuflețesc, vei propovădui mulți ani cu fericire cuvântul lui Dumnezeu, pacea și dragostea creștinească, vei semăna și vei răspândi pe pământul Dobrogei sămânța românismului, insuflând în inimile noilor noștri concetățeni duhul bune înțelegeri și al înfrățirii, sentimentele de iubire și devotament către scumpa noastră patrie”.

8 (20) Aprilie. Domnitorul sărbătorește astăzi a patruzecia aniversare a nașterii Sale, primind defilarea trupelor din garnizoană și a gărzii naționale, alcătuită din cetățenii capitalei.

Un ordin de zi al domnitorului adresează ostașilor următoarele cuvinte:

„Sunteți puțini la număr astăzi, căci mare parte din camarazii voștri de arme, după glorioasele oboseli ale războiului, care a ridicat poporul român la înălțimea mândriei strămoșești, se găesc acum la hotare și în noua posesiune românească a Dobrogei, unde poartă cu mult devotament și abnegație sarcina ce țara le-a impus. Cu prilejul acestei zile, am ținut să vă văd și, spunându-vă vouă, să cunoască armata întreagă, că purtarea vrednică ce ați avut în războiu și greutățile ce ați știut să înfrunțați cu atâta tărie, au dat și țării și mie dovada cea mai vie de încrederea ce trebuie să avem în viitorul armatei române.

„Fiți cu toții tari în această credință. Puneți toată stăruința ca, în timpul păcii, prin instruc-

măduite numai prin revocarea ordinațiunii lui Apponyi, privitoare la catehizarea în limba română și făgăduința de a se da bacșișuri mai mari sau mai mici învățătorilor și preoților.

Înțelegând că limba națională e scutul cel mai de preț al sufletului național, poporul nostru nu poate renunța la nici un drept al limbei românești fără a-și știrbi însuși sufletul său.

Importanța primordială a limbei naționale nu numai în învățământ, ci în toate manifestările vieții unui popor, este adânc simțită și cu tărie accentuată de toți ceice înțeleg, că sufletul unui popor trăiește și progresa numai cu ajutorul și prin cultivarea nețărmurită a limbei sale naționale.

Neobositul propoveditor al imperialismului maghiar, *Rákosi Jenő* scrie despre importanța cea mare a limbei naționale următoarele: „Un popor, pe care vicisitudinile timpului l'au despoiat de tot, ce a produs dela începutul vieții sale, sau împrejurări nefaste l'au împiedecat de a crea, ceea ce altfel ar fi fost capabil să creeze, această națiune, dacă de altfel a fost în stare a-și păstra propria sa limbă: în timpuri mai favorabile poate să ducă din nou la biruință caracterul său național în toate manifestările vieții sale și poate din nou să-și creeze civilizația sa națională. Spre scopul acesta singurul drum sigur și neînșelător este *cultul limbei sale*. Trebuie să-și concentreze educația națională asupra limbii sale. Pe teritoriul său fiecare creier trebuie să-l impregneze cu propria sa limbă, ca organele de vorbire ale națiunii să devină imperfecte pentru întrebuintarea altei limbi străine; să învețe nu numai a vorbi, ci și a *cugeta exclusiv în limba maternă*, ca să cugete conform legilor acestei limbi și orice cugutare, formulată în altă limbă, să-i rămână străină și nedesăvârșită. Pe calea aceasta devine națională știința, arta, gustul, inspirația și toți factorii de creațiune omenească... Națiunea exclusiv din limba sa poate să-și construiască, să-și restaureze stilul național al civilizației sale... Prin limba națională trăiește

ție și disciplină. să aduceți o nouă tărie armatei și să câștigați titluri noi la recunoștința țării și la încrederea căpeteniei și domnitorului vostru”.

— Un alt ordin de zi al domnitorului se îndreaptă către membrii gardei naționale:

„Gardiști, când am trecut Dunărea cu toată armata, gardei naționale i-am încredințat toată siguranța Statului și a Tronului.

„Voi ați răspuns pe deplin încrederei mele și așteptărilor țării: disciplina, ordinea și devotamentul ce ați arătat în aceste timpuri grele, au dovedit odată mai mult, că atunci când interesele țării o cer, ostire, mîlîții și gardă națională nu fac decât un singur corp, însuflețit de aceeaș dorință: împlinirea datoriei. — mișcat de acelaș simțământ: devotamentul către patrie.

„Constat aceasta cu fericire și mulțumesc din inimă gardei naționale din toată România; vă mulțumesc vouă, gardiști ai capitalei, cari reprezentați aci întreaga instituțiune.

„Gardiști, am ales ziua de 8 Aprilie ca să vă exprim sentimentele mele, fiindcă această dată îmi reamintește ziua când națiunea în unanimitate a pus bazele noii sale organizațiuni politice și a ridicat sus stindardul României.

„Strâns uniți împrejurul acestui stindard, l'am putut apăra cu tărie în evenimentele din urmă. Sunt dar adânc convins că și de acum înainte vom lucra astfel, încât să asigurăm viitorul scumpei noastre patrii și să facem ca nimeni să nu se îndoiască de el.

„Patriotismul vostru, iubirea de țară a tuturor Românilor îmi sunt cea mai puternică cheazăsie că vă voi întâlni totdeauna pe calea onoarei și a datoriei”.

poporul, precum trăiesc creștinii prin caracterul indelebil al creștinismului într'o comunitate sufletească: în legătură națională, în unitate de simțiri și aspirații, de idei și conștiință...”

Dacă aceste constatări sunt adevărate, pentru națiunea, la care s'a gândit *Rákosi Jenő*, când le-a așternut pe hârtie, tot atât de adevărate trebuie să fie și pentru națiunea română, ale cărei însușiri și destoinicii culturale, mulțămită lui Dumnezeu, nu sunt mai prejos decât ale „națiunii” privilegiate, care și-a creat și își sporește azi cultura sa de fațade numai prin continue injecțiuni bugetare.

Cultura noastră adevărată că e mai modestă, dar cu mult mai trainică și mai resistentă, fiind creată numai din puterile noastre și încheată cu sângele inimii noastre. Deși în luptă continuă cu atacurile și tentațiunile de exterminare, îndreptate neîntrerupt contra ei, această cultură românească are destulă tărie intrinsecă spre a se afirma chiar într'o luptă atât de inegală și nedreaptă cum e aceea, pe care o poartă de atâta vreme cu guvernării noastre.

Această luptă nu va înceta și nu va slăbi, până în momentul biruinței definitive, când drepturile firești ale națiunii și ale limbei noastre vor fi recunoscute și respectate în întregime de către guvernării noastre de orice neam!

„Educația fetelor noastre”.

De Dr. M. Crăiniceanu.

II.

Acesta ar trebui să fie — după Ruskin — jocul și puterea femeii. Întrebându-se apoi care e educația nimerită pentru acestea, el răspunde în chipul următor: „Mai întâi aveți să-i modelați forma fizică, și în urmă, când puterea ce câștigă va îngădui, îi veți umplea mintea cu toate cunoștințele și gândurile cari tind să-i întărească instinctele firești de dreptate și să-i purifice simțul înăscut de iubire. Trebuie să i se dea toate cunoștințele cari o pot face în stare să prucească munca bărbatului, și chiar să-i vie în ajutor: dar nu trebuie să-i fie date drept cunoștință, căci țelul ei nu este să cunoască; ci numai să simtă și să judece. Nu e de nici o însemnătate, ca obiect de mândrie sau perfecțiune dacă știe mai multe limbi sau numai una; dar e de foarte mare însemnătate să fie în stare a arăta bunătațe unui străin și a pricepe dulceața limbei unui străin. Nu e de nici o însemnătate pentru valoarea sau demnitatea ei dacă a învățat cutare sau cutare știință, dar e de cea mai mare însemnătate să fie crescută în obiceiul de a cugeta drept; să fie în stare să priceapă înțelesul, necesitatea și frumuseța legilor naturale; și să urmeze cel puțin una din potecile cercetării științifice până la pragul acelei amare Văi a Umălinții, în care numai cei mai înțelepți și mai viteji dintre oameni se pot coborî, mărturisind singuri că sunt pururea ca niște copii cari adună pietri pe un mesfârșit fărîm de mare. E de puțin folos să știe poziția geografică a multor orașe, ori datele multor evenimente, ori numele multor oameni vestiți — nu e obiectul educației să facă din femeie un dicționar; dar este profund necesar să fi fost învățată să pătrundă cu întreaga ei personalitate în povestea pe care o citește; să i se zugrăvească viu în închipuire peripețiile; să prindă, cu instinctele ei fine, pateticul împrejurărilor și dramaticul înălțurii lor, pe cari povestitorul prea des le întunecă sub raționamentele lui și le desbina prin rândurile lui; este rolul ei să urmărească dreptatea ascunsă a răsplătirii dumnezeiești și să descurce prin întuneric firele de foc care leagă greșala de răsplătire. Dar mai presus de toate trebuie să fie învățată cum să întindă limitele simpatiei dela povestea cetică la nenorocirile prezente. Trebuie să se

deprindă a-și reprezenta în imaginație ce efecte ar avea asupra minții și purtării ei faptul, că ar lipsă zilnic în fața suferinței care nu e mai puțin reală deși e ascunsă privirilor ei. Trebuie să ajuungă a pricepe nimicnicia unicei lumi în care trăiește și iubește, față de lumea în care Dumnezeu trăiește și iubește; și solemn trebuie să fie învățată să se silească, ca gândurile ei de evlavie să nu slăbească în proporție cu numărul celor ce-i cuprind, nici ca rugăciunea ei să nu fie mai puțin aprinsă, când e făcută pentru mulțimea celor ce n'au pe nimeni să-i iubească „pentru toți câți sunt nemângăiați și copleșiți”, decât dacă ar fi făcută pentru ușurarea de o durere a bărbatului sau copilului ei.

Eu cred că educația unei fete trebuie să fie ca mens și ca materie de studii, aproape aceeași ca a unui băiat; dar cu desăvârșire altfel îndreptată. O femeie, orice rang ar ocupa în viață, trebuie să știe tot ceea ce soțul ei a presupus că știe, dar să știe într'un chip deosebit. El trebuie să poasă principiile și puterea de-a aprofunda fără încetare, pe când ea trebuie să aibă numai idei generale și puterea de-a le aplica zilnic la scopuri practice. Nu că n'ar fi de multe ori mai bine pentru bărbați să învețe lucrurile în felul oarecum femeesc, pentru trebuințele zilnice, și să caute să-și formeze spiritul în ramurile de studii cari au să le fie de folos în exercițiul propunerii lor; dar, vorbind în general, un bărbat trebuie să cunoască limba sau știința pe care o învață în adâncul ei, — pe când o femeie n'are nevoie să cunoască aceeași limbă sau știință decât atât cât să o facă în stare să ia parte la bucuriile soțului ei și la acelea ale prietenilor lui cei mai buni.

Este o mare deosebire între o cunoștință a elementelor și o cunoștință superficială, între un început solid și o încercare slabă de a cuprinde totul. O femeie poate totdeauna să vie în ajutorul bărbatului cu ceea ce știe, fie cât de puțin; dar cu ceea ce știe pe jumătate sau pe dos, mai rău îl încercă. Și într'adevăr, dacă trebuie să fie o diferență între educația unei fete și a unui băiat, eu aș spune că cea a fetei, cum mințile ei se coace mai repede, trebuie să fie îndreptată mai de timpuriu spre lucrurile adânci și serioase; că felul de literatură ce i se dă să fie cu mai mult și mai puțin usuratic, așa încât se adauge calități de răbdare și seriozitate, la fireasca ei agerime de minte și vioiciune de spirit și să o menție într'o sferă de gândire înaltă și curată”.

Așa înțelege filozoful Ruskin chemarea și educația femeii. Paginile sale sunt de o admirabilă înușetă și înțelepciune. Pline de adevăr și căldură. De învățături adânci și luminoase. Ele merită să fie citite și recitate de toate familiile românești și de toți profesorii și profesoarele de la școlile noastre de fete. Vor vedea că noi am păcătuit mult în această privință și că educația fetelor este pentru poporul românesc de aceeași importanță ca și cele mai însemnate drepturi politice, pe cari le reclamăm neîntreput în numele libertății naționale.

Să-i dăm deci atenția pe care o comportă, educând-o în școlile românești, cari singure pot garanta o creștere serioasă și națională. Noi am ridicat câteva școli speciale, cu prețul celor mai grele jertfe. Înălțarea lor a răsărit din adânci necesități naționale. Noi alergăm în școli ungurești, cari falsificau sufletele și le înstrăinau de comoriile și durerile noastre. Și aceasta pentru că puneam școala străină, mai presus de cea românească, nu întemeiați pe *realitatea* lucrurilor, ci copleșiți de *prejudiciul* că școala românească este incapabilă de a da o cultură adevărată. Astăzi școlile noastre de fete, satisfac toate exigențele unei vieți *moderne*, în înțelesul bun al cuvântului. Aprecierea aceasta nu e a noastră, ci a străinilor nepreocupați. E timpul deci să înțelegem acest mare adevăr, care trebuie să fie și crezul zilelor noastre. *Educația românească, numai în școală românească e cu putință.*

Alegerile din Lugoj. Cetim în „Drapelul”: Comitetul central al comitatului Caraș-Severin s'a întrunit Joi după masă la ora 3 sub prezidiul dlui vice-comite A. Issekutz, care a adus la cunoștința comitetului, că mandatul de deputat al Lugojului a devenit vacant în urma renunțării fostului

deputat A. Plósz și totodată a propus, că termenul alegerii noi să se fixeze pe Luni, 9 Martie n. Membrul Dr. V. Branisce a propus să se iee în considerare, că timpul e prea scurt pentru desfășurarea luptei constituționale și să se fixeze un termen mai îndepărtat. Comitetul a primit însă propunerea vice-comitei designând de prezident al actului de alegere pe primnotarul comitatens Dr. Z. Talajdi și notar general pe dl notar orășenesc Isidor Chiriștia, iar conducători ai comisiilor de votare pe Dr. Szöllösy, Dr. Halle și Al. Popovici. Votarea se va face la trei comisii. La prima va vota orașul Lugoj, iar comunele rurale se împart la celelalte două comisii. Aceste detalii, precum și dispozițiile generale ale procedurii electorale se vor afișa în cele trei limbi ale comitatului în toate comunele aparținătoare cercului electoral.

Constătuirea partidului național român din cercul electoral al Lugojului va avea loc Martii în 3 Martie, pe când s'au invitat în sala dela otețul „Concordia” bărbații de încredere ai partidului din întreg cercul, fiind bine văzut ori și care membru al partidului și dacă nu a primit invitare specială. Constătuirea are caracter confidențial. Este datorința fiecărui membru al partidului să nu se angajeze în nici o parte, până ce nu va hotărî adunarea fruntașilor noștri, că ce facem. Să stăm toți gata a da ascultare glasului de chemare.

Ședința clubului parlamentar naționalist. Ieri, Duminecă, clubul parlamentar naționalist a ținut în Budapesta o ședință sub președinția dlui Dr. Teodor Mihali, în vederea ședinței de azi a camerei deputaților, în care după cum se știe, se va pune în desbatere răspunsul din urmă al primului ministru privitor la chestia românească. Ieri au venit în capitală toți deputații naționaliști români și slovaci. Dupăcum am anunțat, vor lua cuvântul la desbatere toți deputații români.

Camera magnaților a votat legea de presă și legea despre noile circumscripții electorale. În trei ședințe ținute Joi, Vineri și Sâmbătă, camera magnaților a rezolvit cele 20 obiecte puse la ordinea zilei. Cele trei puncte mai importante: reforma curțiilor cu jurați, reforma presei și legea despre noile circumscripții electorale au provocat o discuție agitată din partea membrilor opoziționali. În ședința de Sâmbătă au fost votate neschimbate reforma presei și proiectul despre noile circumscripții. La desbaterea acestui din urmă baronul Desideriu Pronay și contele Ioan Hadik au încercat să combată proiectul, pentru că acesta ar favoriza națiunile nemaghiare.

Impotriva înțelegerii cu Românii. „Consiliul cultural al țării”, („Országos köznevelődési tanács”) a ținut Sâmbătă în Budapesta sub președinția fostului prim ministru, consilier intim Coloman Széll, o ședință, în care au fost discutate propunerile societății culturale ardeleni maghiare, „Emke” și a societății maghiare din comitatul Sătmar, „Széchenyi”, ca pentru apărarea intereselor maghiarimei din Ardeal consiliul să ia o atitudine împotriva înțelegerii cu Românii. Oratorii, Iosif Sándor și Árpád Falussy, cari au pledat pentru propunerile celor două societăți culturale au vorbit despre milioane (?) ce statul le-ar da școlilor românești, în vreme ce instrucțiunea maghiară lasă foarte mult de dorit. Clasa proprietarilor ardeleni „băstinașă” se gândește deja să părăsească (?) Ardealul, unde nu-și mai văd asigurat viitorul copiilor lor. Cu astfel de târguieli și plângeri împotriva Românilor, cari prinzând de vestea tratativelor devin din zi în zi tot mai „îndrăzneți”, oratorii au cerut ca consiliul să ia apărarea maghiarimei din Ardeal.

La propunerea președintelui Coloman Széll, Consiliul cultural a primit următoarea rezoluție: „Consiliul cultural al țării reprezintă principiul, că caracterul național al statului maghiar unitar trebuie menținut și dezvoltat, și trebuie aplicate toate măsurile legale, ca ori ce atac, ori din care parte ar veni acela să fie zădărnicit cu toată puterea societății maghiare. Consiliul nu admite ca averea culturală și de drept pu-

blic a maghiarimei să fie făcută obiect de înțelegeri.

Alegerile pentru reprezentanța fiumană au avut loc Sâmbătă, pe lângă cel mai mare desinteres al alegătorilor. Din numărul total al alegătorilor și-au dat votul abia o treime. Au fost aleși toți candidații oficiali. Mai multe voturi au primit din partea autonomiștilor: Alexandru Pascucci, Francisc Zanier și Richard Zanella, iar din partea ligei „Lega Autonoma”: Iosif Prodam și Dr. Anton Adelsfeld.

Ministru plenipotențiar austro-ungar în Albania. Monitorul oficial anunță că M. Sa monarhul l-a numit pe consilierul de ambasadă de clasa I pe cav. Heinrich Löwenthal de Linau ministru plenipotențiar și ambasadador extraordinar austro-ungar la curtea regală din Albania.

A XXVI-a adunare generală a „Victoriei”.

— Raport special. —

Arad, 2 Martie.

Aceste adunări au ajuns azi adevărate evenimente demarcative în viața economică a ținutului nostru. Bilanțurile „Victoriei” sunt așteptate an de an cu cel mai legitim interes, nu numai în lumea mai restrânsă a acestui comitat, asupra căruia activitatea puternicei bănci exerciază o influență nespus de binecâtoare, ci și în lumea mare a progresului nostru economic general. În seria bilanțurilor publicitate de băncile noastre anul acesta, bilanțul „Victoriei” a fost mărganul, care împrumută din strălucirea lui întregului colan.

Acest interes legitim al opiniei publice românești a mai fost de data asta mulțumit prin o faptă, până astăzi unică, nu numai în activitatea băncilor noastre, ci și în cea a așezămintelor similare, mult mai dezvoltate, ale unor neamuri, cari se bucură de libertăți și de colaborări neasemănat mai mari decât ale noastre. Dupăcum am arătat anume, într'un articol recent, „Victoria” a dat spre scopuri culturale suma de 50,000 coroane. O jertfă aceasta, care întrece — nu numai prin mărime, dar mai ales prin importanța ei de-a fi indicat cu atâta pricepere rostul superior al băncilor noastre, — toate jertfele aduse până azi chiar și de băncile străine. (Cea mai mare bancă din țară P. H. E. T. din Budapesta a fost serbătorită zilele trecute, pentru că a dat abia vre-o 8.000 cor. spre un scop național maghiar...) Jertfa „Victoriei” e comentată în toate cercurile românești cu cea mai vie satisfacție.

Adunarea generală de ieri a fost și un prilej de entusiastă serbătorire a dlui Sava Raicu, directorul executiv al „Victoriei”. Opinia noastră publică l'a consacrat de mult printre bărbații noștri de-o rară valoare, iar cercurile financiare, nu numai ale noastre, ci și cele străine, i-au acordat pe dreptul un prestigiu de invidiat, un loc de onoare între capacitățile acestui dificil domeniu de activitate. Cine a învățat să-l cunoască pe dsa, mai ales în vârtejul crizelor din urmă, va înțelege ușor, care este secretul unei prosperări atât de binecuvântate a robustului organism economic, pe care-l însuflețește și-l duce din izbândă în izbândă.

Urăm și noi, dimpreună cu glasurile entusiaste ce s'au auzit ieri, multe rezultate de felul celui cuprins în raportul general de mai jos.

La orele 10 localurile băncii „Victoria” erau arhipline de acționari și de prieteni, recrutați din toate straturile noastre sociale.

D. Roman Ciorogariu v.-președintele direcției, deschide adunarea generală printr-o frumoasă vorbire.

Salută pe cei prezenți cari au venit într'un număr atât de mare la a 26-a adunare generală a institutului „Victoria”.

Raportul direcției institutului — spune dsa — vă va prezenta o icoană fidelă a cursului afacerilor institutului în anul trecut, și este o dovadă, că atunci când marea criză financiară și economică amenința piața internațională, institutul nostru „Victoria” a suportat fără de nici o sguduire întreaga criză aceasta.

D. Ciorogariu după ce în cuvinte duioase parentează pe primul director executiv al institutului, care a fost **Dr. Nicolae Oncu**, spune că, timp de 25 de ani, cât a stat în fruntea „Victoriei” **Dr. N. Oncu**, a avut un foarte credincios tovarăș, în actualul director executiv.

Capacitatea financiară — continuă dsa — și sânguința acestui urmaș vrednic se prezintă azi în toată strălucirea lor. Vestea lor a trecut și peste hotare, unde se prețuiește și răsplătește cu deosebită cinste hărnicia și munca. **M. S. regele Carol al României** a distins prin decorație specială pe **d. Sava Raicu**. (Ovații).

Cinstea ce s'a dat directorului nostru și care se resfrânge și asupra acestui institut, venită fiind dela un loc atât de înalt, ne indică luminos drumul viitorului pentru ridicarea și fericirea neamului nostru. (Apluase.) Declară adunarea generală de deschisă.

Biroul se alege în modul următor: Președinte: **P. C. S. Roman Ciorogariu**; notari: **dnii Vasile Pap și Ioan Moldovan**; bărbați de încredere **dnii: Petru Ionaș și Iuliu Herbay**, iar în comisia de scrutiniu au fost aleși **dnii: Mihail Lucuța, Dr. Hotăran și Iancu Ștefanuț**.

Se cetește apoi apelul nominal. S'au prezentat 199 acționari, reprezentând 4210 acții cu 1595 voturi.

După cetirea apelului nominal **d. Sava Raicu**, cetește raportul direcției institutului. Acest raport este opera unui specialist și este un adevărat studiu financiar și economic. În formulări concise ni sunt arătate cauzele esențiale ale crizei recente și ni se dau indicațiuni de mare preț pentru activitatea noastră financiară și economică viitoare. Publicăm la vale raportul în întregime.

Raportul direcției.

Onorată adunare generală,

Înainte de a Vă prezenta raportul general relativ la anul de gestiune expirat, ne facem o durosă datorință să Vă anunțăm marea pierdere ce a încercat institutul nostru prin moartea lui **Dr. Nicolae Oncu**, a fostului director executiv, trecut la penziune în anul precedent.

Acest tip al omului bun, talentat și cinstit, sub durata anului de penziune nu și-a putut redobândi sănătatea, nu a avut parte de odihnă, și partea cea mai mare a anului acestuia l'a petrecut în suferințe, și dureri. Un pătrar de secol, din cea mai frumoasă viață a lui, l'a petrecut la institutul nostru conducându-l cu înțelepciune și puritanism. Credem, că meritele, ce și le-a câștigat **Dr. Nicolae Oncu** la înflorirea băncii, prin cari și-a eternizat numele în istoria acestui institut, — nu e de lipsă să le înșirăm, fiind acele bine cunoscute și membrilor acestei on. adunări generale. A fost mândria și mângâierea sufletului nostru. Știm și simțim, că doliul nostru sincer e cu atât mai mare, cu cât mai mult ne gândim la activitatea și sufletul dânsului pe care și l'a pus întru prosperarea institutului. Așa se vede, că Celui de sus i-a fost drag de el, și ni l'a dus dintre noi!

Cu prilejul înmormântării a neuitatului răposat, direcțiunea, comitetul de supraveghiere și funcționarii institutului i-au dat onorurile cuvenite. Acum e rândul on. adunării generale ca ea încă să-și facă datorința, eternizându-i memoria în procesul verbal de astăzi.

Odihească în pace!

Domnilor acționari,

Multă vreme va rămânea în memoria noastră a tuturor anul 1913.

În urma războiului balcanic, a încurcăturilor politice externe și interne, — în lipsa de bani și scumpețea lor, s'au ivit toate fazele unei crize dintre cele mai periculoase. Milioanele cheltuite pentru înarmări și mobilizări, secarea canalelor circulației de bani, detragerea creditelor dela cei slabi, — au șters de pe suprafața pământului o multime de institute de bani, întreprinderi industriale și a adus la insolvență multe case comerciale, nimicind astfel multe existențe vrednice de mai bună soartă și dintre agricultori.

Norii grei, cari pluteau la finea anului 1912 de-asupra întregii Europe, se îngrămădiseră și amenințau continuu și în anul 1913 viața economică, industrială și comercială. Frumoasei primăveri, care promisese mult agricultorilor, îi urmă potopul apelor și astfel s'a nimicit rodul viilor, a sămănăturilor de vară și a rămas numai recolta porumbului, din care economii de abia și-au putut acoperi trebuințele de prima ordine.

Multe milioane s'au nimicit și imensă muncă și jertfe materiale s'au risipit. În urma acestor nefaste evenimente se naște pesimismul în viața economică, industrială și comercială. Întreaga lume și-a pierdut curajul, și astfel stagnează totul. Numai institutele financiare, industriale și casele comerciale solide și cu întocmiri și legături bune, s'au putut susține, — și după natura puterii capitalului propriu s'au putut întări și în aceste vremuri de grele încercări.

De abia către finea anului expirat s'a putut observa din marea întunec al crizei o rază de lumină a îmbunătățirii situației economice-financiare; și avem mare speranță, că situația se va ușura mai curând decât o așteptăm. Capabilitatea de plătire însă, îndeosebi la o mare parte a economilor va crește numai în urma unui rod bun, pe care-l așteptăm cu toții în anul acesta.

Cei neexperți și neprevăzători au putut mult învăța, și vor putea trage concluziile din situațiile nenorocite ale anului trecut.

Ce privește institutul nostru, rezultatele realizate în anul trecut, au întrecut cele mai bune așteptări ale noastre. Dovezi grăitoare sunt cifrele Bilanțului și Contului Profit și Pierderi pe anul expirat.

Sub toată durata crizei nici pe un moment institutul nostru nu a sîstat acordarea de împrumuturi, ci a satisfăcut cererile juste ale clienților săi, alegând afacerile cele mai bune, ferindu-ne cu deosebire de imobilizări, — grație bunelor noastre întocmiri și sprijinului pe care l'am avut din partea filialei din Arad a Băncii Austro-Ungare, precum și din partea institutelor creditoare mari, cu cari am avut cele mai solide legături. Tuturora le mulțumim pentru sprijinul primit.

La compunerea bilanțului am ținut seamă de principiile cele mai reale, prezentându-Vă un bilanț clar și de totuși real. Prin acest procedeu, credem noi a asigura mai bine viitorul institutului, a merge continuu pe calea progresului, și a ține seamă și de interesele acționarilor, cari au adus atâtea jertfe frumoase pentru institut.

Filialele noastre încă au produs rezultate bune, și avem nădejdea, că și în viitor vor prospera și se vor întări.

Ținem să amintim aci, că la ajungerea acestor rezultate frumoase ne-au dat concursul și corpul funcționarilor atât dela centrală, cât și dela filiale.

Domnilor acționari,

Progresul și rezultatele frumoase ajunse prin devotament, muncă neobosită și jertfe grele, ne impun să ne îndeplinim o datorință mare, ce o avem față de instituțiile noastre culturale și de caritate, — cari se luptă cu cele mai mari greutateți. Cu inimă curată vă rugăm să sprijiniți și de astădată intențiile noastre bune, primind toate propunerile noastre referitoare la distribuirea profitului net. În special Vă rugăm să primiți propunerea pentru urcarea dividendei și propunerile noastre referitoare la votarea sumelor pentru scopurile filantropice-culturale. Va fi aceasta o sămânță aruncată în pământ roditor, care va încolți, crește și va fi și un izvor de îmbărbătare și întărire al instituțiilor noastre.

La ordinea zilei am pus, și Vă rugăm să alegeți 2 membri în direcțiune pe un period statutar de 4 ani în locul dlor **Petru Truția și Axente Secula**, cărora în urma vechimei le-a expirat mandatul. Membrii ieșiți sunt reelegibili.

După aceste avem onoarea a Vă prezenta conspectul operațiilor noastre din anul trecut:

Conspectul operațiilor din anul 1913.

I. Depuneri:

Starea la 31 Decembrie 1912	K 13,580.25
În anul 1913 s'au depus	„ 7,323.38
Total	K 20,903.63
În anul 1913 s'au ridicat	„ 7,328.93
Starea la 31 Dec. 1913	K 13,574.70

II. Escont:

Starea la 31 Decembrie 1912	K 17,622.08
În 1913 s'au escontat	„ 68,343.38
Total	K 85,965.47
În anul 1913 s'au achitat	„ 68,305.40
Starea la 31 Dec. 1913	K 17,660.07

III. Hipotecă.

Starea la 31 Decembrie 1912	K 3,033.40
În anul 1913 s'au acordat	„ 116.35
Total	K 3,149.81
În anul 1913 s'au replătit	„ 286.69
Starea la 31 Dec. 1913	K 2,863.11

IV. Împrumuturi de cont curent:

Starea la 31 Decemvri 1912	K 1,905.76
În anul 1913 s'au acordat	„ 585.93
Total	K 2,491.70
În anul 1913 s'au replătit	„ 291.39
Starea la 31 Dec. 1913	K 2,200.31

V. Lombard:

Starea la 31 Decembrie 1912	K 64.33
În anul 1913 s'au acordat	„ 29.96
Total	K 94.29
În anul 1913 s'au replătit	„ 11.85
Starea la 31 Dec. 1913	K 82.43

VI. Circulațiunea casei.

Starea la 31 Decembrie 1912	K 440.04
În anul 1913 au intrat	„ 162,569.62
Total	K 163,009.66
În anul 1913 au ieșit	„ 162,752.03
Starea la 31 Dec. 1913	K 257.63

Totala circulație în anul 1913 K 463,054.50

Vă propunem și Vă rugăm să primiți următoarea distribuie a profitului curat din anul 1913:

Din profitul curat de	K 482.92
I. Se dau 5% dividendă după capitalul de acții	„ 125.000
Restul de	K 357.92

II. Se împarte:

a) 1.2% fondului special de rezervă	K 42.950.94
b) 1% tantiema direcției	„ 35.792.45
c) 2% directorului executiv	„ 7.158.49
d) 3% tantiema comitetului de supraveghiere	„ 10.737.73
e) 4% tantiema funcționarilor institutului	K 14.316.98
Restul de	K 110.956
	K 246.963

III. Se împarte:

a) 6% supra-dividendă acționarilor	K 150.000
b) 10% fondului de penziuni al funcționarilor	„ 24.696.79
c) rata a IV. și V. anticipată deja la zidirea școlii civile de fete cu internat cf. concluziunii adunării generale dela 27 Februarie 1910	„ 10.000.—
d) pt. zidirea școlii confesionale și a locuinței inv. din suburbiul Arad-Şega	„ 20.000.—
e) pentru dotarea fund. jubilară a institutului în scopul înființării unui internat de băieți în Arad	„ 10.000.—
f) pentru zidirea noului edificiu al școlii comerciale	

superioare gr. or. rom. Braşov	5.000.—	
g) pentru scopuri filantropice-culturale la dispoziția direcțiunii	5.000.—	K224.696.79
		Restul de K 22.271.15

IV. Se transpune în contul venitului anului 1914.

În conformitate cu acestea. Vă rugăm să urcați dividendă pe anul 1913 cu K 2.— (1%), dela K 20.— la K 22.— (10%—11%) de acție, plătită imediat după adunarea generală.

Totodată vă rugăm să aprobați Raportul nostru și Bilanțul încheiat la 31 Dec. 1913.

Să primiți propunerile noastre cu privire la împărțirea venitului net.

Să hotărâți asupra obiectelor puse la ordinea zilei și să dați absolut pe anul de gestiune 1913. atât direcțiunii, cât și comitetului de supraveghiere.

Arad, din ședința direcțiunii ținută la 28 Februarie 1914.

Direcțiunea inst. de credit și economii „Victoria”, Arad.

Raportul e primit cu vii aclamații, dimpreună cu toate propunerile direcțiunii. Feliul cum a fost împărțit darul cultural de 50.000 coroane stărnește plăcere deosebită.

Ce ceteste și se aprobă raportul comisiunii de supraveghiere. Se re aleg apoi, cu unanimitate, membrii direcțiunii dd. **Petru Truția** și **Axente Secula**.

De încheiere, părintele **Iancu Ștefănuț**, în numele acționarilor, aduce într-o cuvântare avântată recunoștința acționarilor, tâlmăcind încrederea lor adâncă în priceperea și calitățile eminate ale conducătorului băncii. **D. Sava Raicu** mulțamește la rându-i, vădit emoționat și aduce laude acționarilor pentru atitudinea lor înțelegătoare dovedită anul trecut.

În restaurantul dela „Crucea Albă” a avut loc după adunare un banchet cu peste 200 de tacămurii. Din seria toastelor amintim pe cel al dlui **Sava Raicu**, care a făcut o analogie între luptele economice ale Polonilor și între luptele noastre de acelaș fel. În 1862 generalul francez Thiers dăduse deputațiunii polone, care-l consultase, sfatul să se întoarcă acasă și să se îmbogățească, pentru că bunăstarea economică este garanția primordială a succeselor politice. Oratorul arată cari sunt cărările bunăstării românești, remarcă virtuțile poporului nostru și le aseamănă cu virtuțile altor popoare, concludând, că garanțiile etice ale luptei economice ne sunt date în aceste virtuți. Închină pentru acționari, în deosebi pentru acționarii țărani.

Mai amintim toastul dlui avocat **Petru Truția**, care a făcut un scurt și frumos istoric al institutului, reliefând rolul frumos al actualului director, în tot timpul celor 26 de ani de existență a băncii.

S'au mai spus cuvinte de recunoștință la adresa funcționarilor eminenți ai acestui institut etc. **Rap.**

„Revista Economică” despre bilanțul „Victoria”.

Organul „Solidarității”, Revista Economică dela Sibiu apreciază în numărul său din urmă cu multă competență bilanțul „Victoria”, scriind următoarele:

Ca întotdeauna până acum, așa și de data aceasta, bilanțul „Victoria” se prezintă în cele mai bune condițiuni. Prin forța considerabilă ce o acumulează în sine, acest bilanț pare că vrea să dovedească și mai mult capacitatea de rezistență și expansiune a puternicului nostru insitut dela Arad, care și-a eluptat un loc de frunte chiar și între băncile străine cu adevărat capitaliste, de pe piața acestui oraș.

Bilanțul „Victoria” de pe anul trecut are în măsură și mai pronunțată semnele distincte, cari o au ridicat în fața lumii române și străine. El se caracterizează prin mobilitatea cea mare a activelor sale, din cari mai bine de 80% sunt pretensiuni ușor de realizat. Între acestea însă se ridică foarte mult banii gata, bonurile la bănci și efectele publice lombardabile, toate în valoare de aproape 1.5 milioane, pe cari „Victoria” în tot momentul le poate

preface în numerar. Prin mobilitatea ei, ajunsă cunoscută în cercurile cele mai largi, a isbutit să aibă încrederea capitaliștilor și poporului, care i-au încredințat spre păstrare și fructificare depuneri de aproape 13.6 milioane, depuneri cari cu tot anul greu de criză financiară, nu i s'au redus față de trecut, după cum s'a întâmplat aceasta la mai toate băncile mari. Nu i s'au redus nici celelalte poziții din bilanț, cu excepțiunea Reescontului. Dar reducerea acestui ram de afaceri pasiv e tocmai o dovadă a puterii „Victoria”. E un semn bun când o bancă așa mare pe care se razimă atâtea și atâtea cereri, în timpuri grele ca cele din anul trecut, își reduce reescontul.

Momentul cel mai impunător pentru bilanțul „Victoria” îl formează însă rezervele ei artătate și latente. La un capital societar de 2.5 milioane, rezervele ei, cu dotația din anul curent, vor trece peste 2.2 milioane, adică vor fi cam 90% a capitalului societar. Rezerve latente încă are în măsură foarte considerabilă. Reiese aceasta pe de o parte din faptul că a amortizat diferențe de curs la efecte de peste 30 mii cor. fără să-și altereze fondurile de rezervă și pe de altă parte din proporția între interesele transitoare, cari au crescut în mod însemnat în favorul institutului. Astfel interesele transitoare active, pentru împrumuturi de peste 22 milioane sunt luate cu suma de abia Cor. 14.000; iar cele transitoare passive cu Cor. 307.000, adică cu un plus de Cor. 54.000 față de anul precedent. Profitul curat realizat este de Cor. 483.000, un profit care stă în dreaptă proporție față cu capitalele proprii și cu învârtirea cea mare în capitaluri străine, ce o face „Victoria”.

Conform informațiilor ce le avem, „Victoria” va urca dividendă dela 10% la 11%. După noi acesta e un act bine calculat și de o dreaptă considerație față de acționarii acestui fruntaș institut, cari totdeauna, de câteori au fost chemați, au dat cel mai larg și mai sincer sprijin societății lor. N'avem decât să ne gândim la emisiunea de acții ale „Victoria”, cari toate s'au făcut cu agio însemnat pentru acționari. Prin urcarea dividendei, „Victoria” răsplătește în mod demn jertfa acționarilor ei. Și o și poate face fără greutate. Prin mica urcare de dividendă, proporția de dezvoltare a fondurilor de rezervă ale „Victoria”, pe cari le-a menajat cu adevărată gelozie, nu se alterează. Institutul va continua a crește și a se desvolta ca și până acum.

Paralel cu urcarea dividendei, „Victoria” nu-și uită nici de publicul mare românesc și de instituțiile acestuia. Fără publicitate deosebită, ea a dat — după informațiile sigure ce le avem — pentru scopuri culturale românești în anul acesta frumoasa sumă de Cor. 50.000. În cea mai mare parte a dat pentru scopuri școlare, ceea ce e o dovadă de justă apreciere a situațiunii noastre de azi. Fie ca această însemnată jertfă pentru luminarea minților să i se răsplătească prin succese tot mai mari în scopurile nobile ce le urmărește.

Atentatul dela Dobrișin

— Arestarea atentatorilor? —

Arad, 2 Martie.

De Sâmbătă noaptea s'a răspândit știrea, dar până azi nu a fost confirmată, că atentatorii sunt arestați în București, în persoana studentului basarabean **Cătăraș** și a marinaului rus **Teodorow**.

Directorul siguranței generale a statului român, d. Panaitescu a declarat — scrie corespondentul lui „Az Est” —, că atentatorii de fapt ar fi arestați încă de Joia trecută, dar deocamdată amănunte nu poate da, fiind la discreție *interese politice superioare*. Nu se știe la ce s'a făcut aluzie prin aceste cuvinte laconice; doar se bănuiește că și *consulatul rusesc din București ar fi amestecat în afacerea atentatului*, iar faimosul **Bobrinsky**, despre care am scris și noi la timpul său, când venise să fasoneze la procesul Rutenilor — se afirmă că a stat în legătură directă cu atentatorii, ba chiar el iar fi îndemnat, când la înapoierea sa în Rusia a petrecut câteva zile în București.

Din toate însă, în ciuda dușmanilor noștri, cari nu mai contenesc cu bârfelile, un lucru se clarifică pe deplin, anume că Românii sunt absolut străini de atentatul din Dobrișin și că numai *ohrania* rusească poate fi bănuită.

Pe ziua de azi avem următoarele știri:

Arestarea atentatorilor.

Ziarele maghiare au știrea din București, că cei doi atentatori au fost arestați.

Unul dintre ei e un student cu numele **Cătăraș**, de origine bulgar, care în 1907 a venit din Basarabia în București. Mai întâi s'a angajat ca luptător la circ, apoi a trăit câțeva vreme ca salahor, iar în urmă dovedindu-se despre dânsul că e student, a fost ajutat ca să-și poată continua studiile la universitate. Trăia modest și retras, numai de câteva săptămâni a început să facă chiefturi, chieluind sute de lei cecece a dat de bănuț poliției.

Celălalt e un fost marinar pe vaporul „Potemkin”, cu numele **Teodorow**. Deodată cu marinarii răsvrâțiți a ajuns și el în România. A fost mai de mult luptător în circ (aci a făcut cunoștință cu Cătăraș) iar în vremea din urmă șofer. S'a constatat că de când e în România a avut legături cu teroriștii ruși. Când a trecut contele **Bobrinsky** prin București, Teodorow l'a cercetat în mai multe rânduri. Probabil că el a dat și ideea atentatului, pentru ca să-și răsbune pe Ruteni, apoi l'a capacitat și pe Cătăraș, cu care era prieten.

Bobrinsky.

În legătură cu arestarea atentatorilor se amintește des și numele contelui **Bobrinsky**, deputat în дума rusească, binecunoscut nouă de pe când a fost în Sighetul-Marmației, la procesul Rutenilor. Poliția din București a constatat că la înapoierea sa a stat în legătură imediată cu Teodorow și Cătăraș, cari în mai multe rânduri l'au căutat la consulatul rusesc și la hotel, unde au convorbit ore întregi. De prezent contele **Bobrinsky** e în Rusia și se crede că acolo nu va fi arestat.

Cum s'a făcut arestarea?

Asupra arestării autoritățile din București nu dau amănunte. Poliția a urmat cercetările cu cea mai mare energie. A fost ținut și un consiliu de miniștri în chestia atentatului; însuș M. S. regele a cerut să fie informat încontinuu despre mersul urmăririi.

Despre Cătăraș se zice că a fost arestat tocmai când se urca în automobil ca să fugă. După altă versiune amândoi atentatorii au fost arestați într-o ascunzătoare a lor din mahala, în urma denunțării șoferului, care i-a dus cu automobilul. Nimic nu se poate ști pozitiv, deoarece poliția păstrează cea mai mare discrețiune.

De urmele atentatorilor s'a dat imediat după în țară s'a răspândit vestea atentatului. La poliție s'au prezentat adevărații **Mandasescu** și **Avram**, cari au dovedit că nu sunt autorii atentatului, însă pașapoartele le-au împrumutat lui Cătăraș, fără să bănuiască ce scop are. Rămân deocamdată sub supraveghiere polițienească.

De asemenea s'a prezentat și neguțătorul, care le-a vândut pielea de capră. Din depunerile lui s'a confirmat că atentatorul e Cătăraș și Teodorow, de cari își aduce aminte.

Infamia lui „Budapesti Hirlep”.

Ziarele maghiare, acelea cari mai au un dram de cinste, convingându-se care e izvorul atentatului, acum vin la Canossa, după ce o săptămână întregă ne-au bârfit și ne-au amenințat.

Printre cele dintâi e șovinistul „**Budapesti Hirlep**” care are cel puțin bunul simț să se rectifice tot la locul unde ne acuzase. În primul de ieri arată că bomba e de origină rusească, iar ținta ei a fost:

„pe deoparte să spargă procesul pornit contra mișcării pravoslave; să-i intimideze

pe aceia cari s'ar fi temut; să-i îmbărbăteze pe aceia, cari înaintea judecătorului aveau de ce să se teamă. Pe de altă parte avea de scop să arunce bănuiala asupra Românilor și a României; să facă cu neputință o înțelegere prietenească între Români și Unguri, și să rupă definitiv legăturile care o țin pe România la tripla alianță. Aceasta într'adevăr a fost mașină infernală, cu combinație infernală, cu perfidie infernală și cu scop infernal.”

Apoi încheie:

„Acum s'a adevărit. Un matroz și un student stricați vin cu bomba, ca să răsbune mișcarea pravoslavnică. Cine a trimis pe acești triști apostoli și aceea se va dovedi. Dar cu ce mijloace lucrează Rusia, aceea s'a dovedit: cu ruble, icoane sfinte, bombe de ecrazit, fanatism pravoslavnic, întreită cruce, cărți de rugăciune și ucigași. năimiți — deodată.

Acum ne întrebăm: cum rămâne cu injuriile, bârfele, acuzațiile perfide, amenințările, ce au curs asupra noastră zile dearândul? Ori crede presa maghiară că toate acestea cu o simplă ștersătură de burete vor dispărea? Noi, huliții, amenințații nu am merita o satisfacție demnă? Atâta nobleță știm că nu au evreo-maghiarii și cavalerii de paie.

Oricum ne pare bine că explozia bombei a produs și explozia prostiei ungurești și la lumina ei am putut vedea până în răunchii aceluia neam câtă dușmănie zace acolo și la ce ne putem aștepta!

Ultima oră.

Din București primim telegrafic știrea, că atentatorii au fugit încă de Miercuria trecută, când se răspândise vestea atentatului. Discrețiunea păstrată de poliție era tocmai pentru ca detectivii să nu fie stingheriți în cercetările lor. Știrea lansată de ziarele maghiare, că atentatorii sunt arestați, e prematură. Tot presa și incetineala poliției bucovinene au contribuit ca atentatorii să prindă veste și să-și peardă urma de cu vreme. Atât e sigur că un Rus împreună cu Cătărău sunt atentatorii și că au fugit cu automobilul din București spre Giurgiu și probabil au și trecut granița.

București. — „Agenția telegrafică română” anunță: S'a constatat că atentatorul e individul Cătărău, care în vremea din urmă locuia la hotelul „Minerva” iar de Joia trecută a dispărut împreună cu tovarășul lui. Adevărații Mandasescu și Avram sunt ținuți în arest preventiv.

Viena. — Corespondentul lui „Neue Freie Presse” a obținut un interview dela d. Tache Ionescu, care e în drum spre Londra. Dsa a declarat că atentatorii nu sunt nici Români din Ungaria, nici din Bucovina, nici din România. Nici măcar complicii nu trebuie căutați printre ei. Românii sunt un popor blând; istoria dovedește că niciodată nu au recurs la astfel de mijloace.

Cernăuți. — Aici se ia ca sigur, că ohrania rusească a pus la cale atentatul. Făptuitorii au luat nume românești ca să inducă în eroare poliția. Se va face intervenție ca atentatorii să fie urmăriți cu energie și în Rusia. Poliția de aici caută pe aceea femeie misterioasă, în tovarășia căreia atentatorii au plecat din Bucovina.

Explosia dela Dobrițin — în cameră.

Calomniile opoziției.

Protestul d-lui Vaida

Șcene furtunoase.

— Raport telefonic. —

Budapesta, 2 Martie.

În ședința de azi a camerei, ura seculară a potrivnicilor noștri a avut deslănțuiri puternice. Aceste deslănțuiri au fost cauzate de o propunere a președintelui privitor la felicitarea episcopului de Hajdudorog Miklóssy cu ocazia scăpării acestuia din ruinele palatului aruncat în aier. Deputații noștri erau în număr și au protestat cu toată tăria împotriva infamiilor deputatului Geza Polónyi, faimosul excroc politic, care a crezut acum să-și poată peteci numele zdrențuit cu o bravadă problematică la adresa partidului nostru național. D. deputat Vaida a redus, în chipul cel mai energic, la ridicolul meritat, opintirile odioase ale calomniatorului becisnic.

Îndată la început, președintele Carol Szász, a făcut camerei propunerea să condoleze telegrafic pe rudele victimelor și să-l felicite pe episcopul Miklóssy cu ocazia scăpării. Atentatul să fie socotit ca venind împotriva cinstei națiunii, iar memoria victimelor să fie cinstită ca memoria unor martori ai națiunii.

Polónyi Géza: Guvernul a făcut încercări să deplaseze origina atentatului. În ziarele din provincie ale guvernului se plasează fel de fel de minciuni, menite să rătăcească opinia publică...

Președintele: Chiamă la ordine pe orator.

Polónyi Géza: Oricine ar fi autorul fizic al atentatului, trebuie făcuți răspunzători, atât moralicește cât și politicește Românii ultraiști...

Deputații români Dr. Mihali și Dr. Pop (deodată): Protestăm împotriva calomniei!

J. Bartos: D-voastră sunteți Români ultraiști?

Președintele: După ce chestiunea atentatului dela Dobrițin e dată instrucției judecătorești, îl rog pe d. deputat să nu se ocupe cu chestiunea.

Polónyi G.: Voi să împiedec mușamalizarea. Vor să lucreze numai cu matrozi de pe Potemkin!

Kun B. (către deputații români): „Românul”, foaia d-voastră spune că atentatul e degetul lui Dumnezeu...

(Uită calomniatorul că „Românul” scrisese așa, pe când nenorocirea se credea provenită dintr'o explozie a conductului de gaz! Nota Red.)

Polónyi G.: ...il fac atent pe primul ministru să nu continue tratările cu Românii, căci ar avea aparența, că e terorizat.

Al. Vaida-Voevod se anunță la cuvânt.

Bartos I.: „Aderentul statului național maghiar!”

Horváth I.: A fost scos odată de aici, pentru versurile lui românești.

Protestarea dlui Vaida.

Al. Vaida-Voevod: Propunerea președintelui e un act de pietate și nu trebuie judecată din punctul de vedere al singuraticelor partide. (Vai

aprobări pe băncile guvernamentale). E cu atât mai straniu, când unii cutează să ne atace, noi cu acest prilej.

Președintele: Îl rog pe d. orator să nu ocupe cu chestiunea, câtă vreme judecătoria terminat instrucția.

Ostffy L.: A spus abia trei propoziții și președintele îl și intrerupe.

Kun B.: Comedie!

Președintele (sună): Rog liniște!

Al. Vaida-Voevod: Nouă ni s'a aruncat o cuzație foarte gravă și pe nedreptul.

Președintele: V'am dat reparație în curs vorbirii dlui deputat Polónyi. Rog să nu continuați.

Polónyi G.: Nici nu știu ce-am voit să zic și nu m'ai lăsat să vorbesc.

Intoleranța asta a președintelui impacientează vădit pe deputații guvernamentali. Mulți arată întărități de procedeu lui și vor să-l aud pe d. Vaida.

Primul ministru contele Tisza: Să-l auzim!

Al. Vaida-Voevod: Cer cuvânt în chestiune personală!

Voci pe băncile opoziționale: N'ai fost atacat!

Bikady A.: Nu ți-a amintit nimenea numele! E curată comedie!

Majoritatea îi acordă dlui Vaida cuvântul.

Al. Vaida-Voevod: Chestiunea de naționalitate a fost de multe ori desbătută aici în cameră. E primul caz acesta, când contelui Ștefan Tisza i-a reușit să deștepte în opinia publică maghiară o umbră de simpatie pentru Românii.

Sümeği V.: Vezi buna impresie la Dobrițin!

Al. Vaida-Voevod: Tratările acele involucrează numai interesele românești, ci și interesele Ungariei întregi. Protestează împotriva încercării de-a se atribui Românilor atentatul dela Dobrițin. Suntem obișnuiți să fim atacați din interese de partid, dar e totuși prea din afară să...

Președintele: Îl face atent pe orator să nu depășească limitele chestiunii personale.

Al. Vaida-Voevod: A fost atacat partidul național român, deci trebuie să-și motiveze protestul. După ce intoleranța președintelui îl împiedecă, respinge numai pe scurt calomniile tocului ministru de justiție Geza Polónyi. Atentatorul nu trebuie căutat în rândurile partidului național român, pentru că nu acest partid a dat în trecut atentatori, ci (se întoarce către opoziția maghiară) partidul d-v. (Aplauze pe băncile guvernamentale.)

Polónyi G.: D. Vaida a vorbit în numele unora, cari nu iam dat nici o autorizare.

Teodor Mihali: A vorbit în numele nostru!

Polónyi G.: Nimenea n'are dreptul să acuze în lipsă de dovezi pozitive.

Al. Vaida-Voevod: E cu atât mai fenomenală perfidia ce-ți permiți! (Mare sgomot pe băncile opoziției maghiare.)

Polónyi G.: D. deputat caută prilej să mbruscheze sub vâlul politiceii. Resping categoric afirmația, că partidul kossuthist ar fi trimis atentatori la Dobrițin. E o calomnie josnică. (Aprobări pe băncile kossuthiste.)

Președintele: N'am auzit, ca d. deputat Vaida să fi făcut asemenea declarații. (Mai multe voci: L'a înțeles pe Kovács Gyula!) Il întreb pe d. deputat, făcut'a declarațiile ce i se atribuie?

Al. Vaida-Voevod: În numele partidului național român...

Mai multe voci: Nu există partid național român! Așa nu poți vorbi!

Al. Vaida-Voevod: ...resping încercarea de mistificare. Da: acolo, în partea kossuthiștilor s'a făcut un atentat, acolo de partea dlui Polonyi. (Mare sgomot.)

Sümegei V.: Minte mereu. Odată l-am dat afară de aici! (Mare sgomot.)

Al. Vaida-Voevod: Kovács Gyula a fost atentatorul și numai atâta voiam să spun.

După aceste scene viforoase, foarte caracteristice pentru manierele ce stăpânesc în taberele politice ungurești, propunerea președintelui s'a primit.

A urmat discuția proiectului despre contractele cu societățile navale.

Raportorul Szabó I. explică proiectul.

la cuvântul *Földes Béla*, care arată că proiectul servește unor interese ale plutocrației, favorizează unele clase sociale, deși poverile statului sunt suportate de toate clasele sociale. Se dau 11 milioane, pentru ca steagul „maghiar” să-și facă apariția în fața lumii mari, dar nu se dă drum societăților maghiare prin canalul Panama. Sunt prea mari subvențiile primite de societatea „Adria”. Nu primește proiectul.

Ședința se întrerupe apoi și se deschide numai după amiază la 3.

Mai vorbesc la proiect deputații Dio A. (guvernamental) și St. Rakovszky (opozitional). Acest din urmă arată că „Adria” primește subvenție de 1.700.000 cor., deși singură n'a cerut atâta. Atacă cu violență guvernul.

Președintele îl cheamă mai de multe ori la ordine.

Proiectul apoi se votează. Ședința s'a terminat la orele 6 seara.

Chestiunea românească.

Răspunsul ce a dat contele Tisza la interpelația deputatului Bujanovich, se va discuta abia Miercuri ori Joi săptămâna aceasta. Mâine camera are altă ordine de zi.

Am văzut dintre deputații români, pe dd. Mihali, St. C. Pop și Vaida, cari vor lua cu toții parte la discuție.

Rap.

TELEGRAME.

Bombă în Fiume.

Fiume, 2 Martie. (Telegramă specială primită la orele 12 noaptea). Mâni necunoscute au pus astăzi o bombă de ecrizat în apartamentul guvernorului.

Faptul acesta a produs o nemai pomenită senzație în oraș. Până în clipa de față nu se știe dacă sunt sau nu victime. Deasemenea nu se știe cine ar putea fi atentatorii.

După orele 1 primim următoarea telegramă:

Fiume, 2 Martie. Pe la orele 11 și jum. a fost observat un individ, care a aruncat peste un zid de 4 metri înălțime al grădinii guvernorului o cutie de tînichia cu diferite materii explozibile. O detunătură oribilă a sguduit întreg orașul. Poliția de graniță care e la o depărtare de 10 km. alarmată de explozie a alergat la fața locului. Pomii gigantici din grădina palatului au fost complet frânți și tăndăriți. S'au făcut două arestări.

Turcia nu se bate la primăvară.

Constantinopol, 2 Martie. — Trupele de rezervă din Turcia au fost concediate printr'un ordin al marelui vizir.

Dispoziția aceasta pare a ne spune că Turcia nu vrea să înceapă la primăvară nici un război.

Călătoria principelui de Wied.

Berlin, 2 Martie. (Dela corespondentul nostru special). Principele de Wied s'a înapoiat astăzi la Berlin. După cum aflăm din cercurile bine informate, deja mâine va pleca la Triest, unde va sta numai o zi-două, după care va pleca definitiv la Durazzo.

Revoluție în Grecia.

Atena, 2 Martie. (Telegramă specială a „Românului”). Un comunicat oficial al guvernului elen anunță: Revoluționarii fac mișcări puternice în mai multe circumscriptii din Epirus. În mai multe părți s'a proclamat revoluția. Autoritățile politice și cele militare au fost alungate în Santicaranta.

În Delvino revoluționarii sunt stăpâni pe situație. Trupele lor sunt mai tari decât ale garnizoanei.

INFORMAȚUNI

Arad, 2 Martie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: o neesențială schimbare în temperatura, în unele locuri ploi.

Prognostic telegrafic: vreme răcoroasă, ploi. Temperatura la amiază a fost 5.2 C.

Un mare jubileu. Sâmbătă în 28 Februarie s'au împlinit 75 de ani dela nașterea marelui critic și bărbat de stat Titu Maiorescu, al cărui al 75-lea an i-a încununat activitatea politică cu unul dintre cele mai grandioase succese.

Anul 1913 l-a trecut pe Titu Maiorescu între oamenii cei mai distinși ai istoriei universale.

Criticul elegant în severitatea lui, tălmăcitorul lui Schopenhauer, Kant etc., a condus cu tact fără pereche destinele României în unele dintre cele mai critice zile ale ei.

Dacă n'a putut să ajungă un nume cunoscut în cele mai îndepărtate țări, prin activitatea lui științifică, literară și culturală, el a ajuns în câteva luni prin înțelepciunea și demnitatea cu care și-a reprezentat țara. Prin scrisul nostru, tot neamul românesc din această țară îi urează zile fericite și rodnice marelui Titu Maiorescu, pe care această țară l'a dat României și de care gimnaziul român din Brașov leagă mândria de-ai fi fost primul elev înscris în clasa I, la deschiderea lui.

Prințul de Wied decorat de țară: Țarul a decorat pe prințul de Wied cu ordinul Alexandru Newsky.

Asupra convorbirilor avute de prinț cu bărbaii politici ruși se afirmă că el a cerut rezolvirea de urgență a chestiunilor financiare și a frontierelor. Guvernul rus i-a făgăduit tot concursul și i-a cerut să urmeze toate puterile în măsură egală. Rusia a numit ca reprezentant în noua reședință albaneză pe Petroff, membru în comisiunea internațională pentru delimitarea frontierelor.

† **Teodor Nicolau.** La Brașov s'a stins din viață în frumoasa vârstă de 90 de ani, unul dintre bătrânii negustori români, cari alcătuiau societatea de comerț levantin. Venerabilul Teodor Nicolau, „Kir Todor”, cum îi ziceau toți cunoscuții lui mai tineri, a fost petrecut la cele eterne Sâmbătă în 15/28 Februarie, după o viață cinstită, pusă în serviciul binelui oștesc. Născut în Huși (Moldova) la 1824, a venit de copil la Brașov, unde a intrat în serviciul marelui negustor român Gheorghe Nica, făcându-și cu

timpul, prin munca lui stăruitoare, o stăricică considerabilă. Cu timpul a devenit unul dintre cei mai de seamă bărbai ai vieții publice locale din Brașov. Peste treizeci de ani a fost membru al Eforiei școalelor din Brașov și membru al comitetului bisericii Sf. Nicolae, — peste cincisprezece ani a fost cassier, al fondurilor Eforiei și al fondului Iugaian, apoi consilier comunal și cenzor al băncii „Albina”, și peste două decenii a fost președintele „gremiului comercianților români”, al cărui președinte onorar a rămas până la sfârșitul vieții lui.

Cu Teodor Nicolau dispărea generația vechilor negustori brașoveni, cari și-au pus viața în treagă în slujba intereselor noastre culturale și naționale din acest centru românesc, în care numărul oamenilor de inimă scade mereu. A fost întreaga lui viață, un prototip al cinstei, — om blând, milostiv și cu un simț de dreptate și de adevăr cum rar se găsește în generația de azi.

De aceea moartea lui, deși așteptată de toți după o viață atât de împovărată de ani, a stârmit regrete unanime în rândurile tuturor cunoscuților lui.

Odihnească în pace!

Promptitudine ideală. Cetim în „Drapelul”. Suntem fericiți, că în fine putem spune și o vorbă bună despre promptitudinea, cu care se rezolvă la noi actele. Avem înaintea noastră un caz, care — credem — stă fără pereche în toată lumea apuseană și care arată ce mare progres s'a făcut în comitatul nostru Caraș-Severin sub raportul promptitudinii, atingând cel mai înalt record. Mă rog să lați seamă: Luni, în 23 Februarie n., a renunțat d. Plósz la mandatul de deputat al Lugojului, tot Luni în 23 Februarie s'a improtocolat în cancelaria președintelui dietei din Budapesta actul renunțării, tot Luni în 23 Februarie a rezolvit președintele dietei actul, dispunând ca comitetul central comitatens al Caraș-Severinului să fie avizat despre vacanța mandatului, tot Luni în 23 Februarie s'a expedit din biroul dietal actul prezidial la adresa vice-comitetului din Caraș-Severin, ca president al comitetului central comitatens, tot Luni în 23 Februarie a sosit avizul președintelui dietei la mâna dlui vicecomite al comitatului Caraș-Severin și tot Luni în 23 Februarie s'a improtocolat actul președintelui dietei ca intrat la comitetul central comitatens. — Să te miri, că nu tot în 23 Februarie s'a făcut și noua alegere!

Cartea galbenă a Rusiei despre războiul balcanic. Ministerul de externe al Rusiei a dat în publicitate în zilele trecute o carte diplomatică cu învâliș galbin, despre evenimentele din Balcani, începând din August 1912 până în Iulie 1913. Cartea galbină conține 380 de telegrame, cari privesc războiul aliaților și chestia rectificării graniței româno-bulgare. Foarte interesante sunt telegramele, cari privesc chestia albaneză. Despre protestul Austro-Ungariei împotriva încorporării orașului Skutari de către Muntenegru, Sasonov a fost încunostințat pe cale telegrafică din partea ambasadorului Giers, din Cetinje în 19 Noemvrie 1912. Pe rând sunt înșirate apoi în cartea galbină multele îndrumări și schimbul de telegrame, prin cari Rusia a încercat să zădărnicească acțiunea monarhiei. În 22 Aprilie 1913 ambasadorul rus din Londra, contele Benckendorff i-a adus la cunoștință, lui Sasonow, că Muntenegru se supune hotărârii marilor puteri. Cu aceasta chestia Scutarilor a fost rezolvită.

Cartea galbină cuprinde încă date de un deosebit interes privitor la chestia graniței româno-bulgare, mai cu seamă privitor la rolul ce l-a avut Rusia în această chestie.

Revoluționarii din Epir împotriva prințului de Wied. După cum se telegrafiază din Valona: Comisia internațională de control din Albania a primit o telegramă din Corfu, în care i se aduce la cunoștință, că în baza hotărârii adunării, ținute în zilele trecute locuitorii din Epir nîcîcînd nu vor recunoaște și nu se vor supune Albaniei, ci Epirul va fi proclamat de țară autonomă. Dacă Grecia își retrage trupele poporația din Epir se va opune din toate puterile jandarmeriei albaneze.

Sentința în procesul Rutenilor. Tribunalul din Sighetul Marmăției — după cum ni se anunță — va anunța mâine Marti sentința în procesul Rutenilor schizmatici acuzați de tradare.

Logodnă. Melania Ursu și Dr. Nicolae Boeriu avocat logodiți.

Felicitările noastre!

Condannarea spionului Alexandru Jandrici. Se anunță din Viena: Ieri, după o dezbateră de două zile, tribunalul din Viena a anunțat sentința în procesul intentat împotriva spionului rus Alexandru Jandrici, fratele locotenentului Cedonul Jandrici, condamnându-l la 4 ani și 9 luni temniță grea. Avocatul condamnatului a anunțat recurs împotriva sentinței.

O gravă acuzație contra lui Pégoud. Din Milano, se anunță: Contra aviatorului Pégoud s'a depus o plângere:

Aviatorul și-a vândut Martia trecută aparatul lui Dalmistre din Veneția, pentru 17.600 lire. Dalmistre voia să facă un turneu în Italia și demontând aparatul, l'a trimis cu trei lazi la Bologna, unde urma să sboare Sâmbătă. Mecanicul Preismouth, care trecuse dela Pégoud, a comunicat lui Dalmistre că acesta, împreună cu mecanicul Pierot, au distrus mecanismul rezervorului de benzină în decursul nopții, astfel că în poziție verticală motorul se oprește și aparatul cade. Cercetând aparatul cu specialiști, faptul a fost confirmat. Preismouth a mai spus că Pégoud i-a oferit 500 lei să nu spună nimă-nui nimic, dar el i-a refuzat.

x Trăsuri pentru copii, trăsuri de mână, scaune pentru copii, foarte ieftine la firma Hegedüs. (He 1891).

x In atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuieră scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Prețul 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u. (Mi 1621)

x Ghete pentru serate, în culoare roșie, albastră, roșă și albă. Ghete de piele și de lac, modrene, la Weinberger János în Arad.

x Haltenberg Béla, Kassa, fond. în 1810. Cea mai veche vopsitorie, curățitorie chimică și spălătorie cu aburi în Ungaria. Lucrează frumos, curat și elegant. În cazuri de doliu vopsește haine imediat. Zilnic spală și curățește câte 24 mii de gulere pentru provincie.

Comandele din provincie să se adreseze direct la firma: Haltenberg Béla, prăvălie principală, Kassa (Cașovia). (Ha 1622)

BOONONIE

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 2 Martie.

Grâu pe Aprilie	12.58
Grâu pe Mai	12.52
Grâu pe Octomvrie	11.30
Secară pe Aprilie	9.39
Secară pe Octomvrie	8.68
Ovăș pe Aprilie	7.66
Ovăș pe Octomvrie	7.70
Porumb pe Mai	6.85

POSTA ADMINISTRATIEI.

Nicolae Boeriu, Breaza. Am primit 23.40 cor. ca abonament până la 31 August a. c.

Ștefan Perian, Vlacovăț. Am primit 7 cor. ca abonament până la 31 Martie a. c.

D. Purice Hurez, Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Ioan Pușcaș, St Petrifalău. Am primit 9.40 cor. în abonament până la 31 Martie a. c.

George Pinteș, Ardușat, Am primit 7 cor. ca abonament până la 31 Mai a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

O FABRICĂ DIN BUCUREȘTI

Caută un funcționar

Se cere: cunoștințe comerciale generale, cunoștință perfectă în scris și vorbit a limbilor germană și română, etate 20-25 ani, necăsătorit, român, serviciu militar îndeplinit.

Oferte sub „DURABIL” la Administrația ziarului. Fa 1900—5

Candidat cu practică află aplicare momentană la

Dr. Andreiu Pop
advocat
Huiedin (Bánffyhungyad).
(Po 1890)

Se caută pentru cancelarie advocațională o domnișoară care scrie la mașină și posedă limba română.

Ofertele sunt a se prezenta în persoană între orele 3—5 p. m la subscrisul.

Dr. Molnár Oszkár
advocat.
Mo 1887—2
ARAD, Erzsébet-királyné körút 37.

UN

CANDIDAT DE ADVOCAT
cu practică bună află aplicare momentană în cancelaria avocatului Dr. Dionisie Roman, Mediaș (Medgyes). (Ro 1897)

Domnișoară

franceză caută lecțiuni la familie mai bune. A se adresa administrației ziarului. Ho 1895—

Vând 131 jughere

de pământ arător în apropierea Aradului nemijlocit lângă gară. Dr. VICTOR HOTĂRAN, avocat ARAD, str. Karolina nr. 7. Telefon 843. Ho 1894—

OFERT.

Un tânăr, frumos, sănătos, de 22 ani, matur de comercialele superioare, cu o avere de 30.000 cor.; o ospătărie cu o învârtire anuală de 40.000 cor. într'un oraș românesc, caută o fată cu cel puțin 15.000 cor. bani gata. Ofertele însoțite cu fotografiile să se trimită administrației. Discrețiunea e chestie de onoare.

(Mo 1864 - 3)

Pentru filiala noastră din Csácza se caută

un tânăr român

care să posadă limba maghiară și română. Ceice posed eventual și alte limbi vor fi preferiți.

Salar începător 150 cor lunar.

Ofertele, — cu copii asupra documentelor ce nu vor fi remise, — sunt a se adresa la:

Norddeutscher Lloyd és Miss'er F.
BUDAPEST, Kerepesi-ut 1.
(No 1899)

Femeile

atât cele sărace cât și cele din cele mai splendide palate, deopotrivă să și păzească sănătatea, fiindcă soția, mama

e indispensabilă

pentru susținerea familiei. Curățenia părții abdominală are mare influență asupra sănătății și e indispensabil ca

Zilnic

întrebuințarea lysoformului să constituie a partea întregitoare a toaletei lor. Pentru spălarea și clătirea părților mai delicate ale corpului — respective pentru

toaleta

mai intimă femeile să întrebuințeze apă căldicea, în care să toarne puțin lysoform. Astfel în același timp

Lysoformul

întrebuințat ca curățitor și desinfector scutește de foarte multe boale infecțioase sau molipsitoare, încetează sudoarea și mirosul greu ce se arată câte-odată. Faceți o încercare cu lysoformul. 1 sticlă originală **SO FIERI**; de vânzare la orice farmacie sau drogherie, eventual, unde nu sunt atari prăvălii, expediăm direct trimitându-ne anticipativ prețul.

o sticlă de 250 gr. cor. 160
> > 500 > > 280
> > 1000 > > 460

Cereți dela noi interesanta carte.

„Egészség és Fertőtleni és”

pe care o trimitem gratis și franco.

Dr. Keleti és Murányi
fabrică chimică Ujpest.

(Ke 1769)

Bătăturile,

scortogena pielei, urci-
ciorii de pe mâni și din
față încetează în decurs
de 1 zi dacă folosiți
„CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroașă 40 fil., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la preșăi-
tor: Dr. E. FLESCB, farmacia la „COROANĂ” la Győr.

VIȚĂ AMERICANĂ ALTOITĂ

He 1429

precum și viță
americană pen-
tru altoit, cu și
fără rădăcini, în
diferite varietăți
furnizează re-
numita și de
mulți ani recu-
noscută ca cea
mai de încre-
dere pepinieră.

FR. CASPARI

(Nagyküküllő vm.) Medias. — Medgyes.
Serviciu conștiințios. Soluri garantate.
Catalogul se trimite la cerere gratis și franco.
In catalog sunt publicate mai multe scrisori de mul-
țumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte
de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în
scris sau verbal dela dnii proprietari cari mi au trim-
is acele scrisori și se pot convinge astfel de ab-
soluta încredere ce o pot avea în firma de mai sus.

Pruni bosnieci

„Regina Balcanilor”, —
„Regina Bosniei” și —
„Țarul Dușan”.

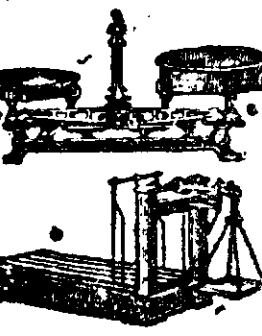
ultol puternici, de doi-trei ani, încercați în
Bosnia, varietățile cele mai nobile și cu poa-
mele cele mai mari, oferă

Savo T. Kojdici

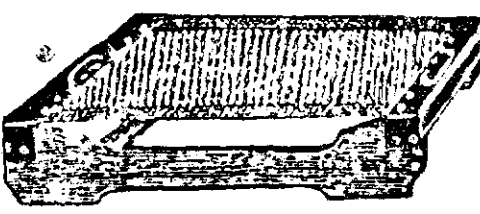
în Brčko (Bosnia).

Cunoscutul meu stabiliment de pruni și
școala mea de pruni se găsește în cel mai
splendid ținut cu pruniște din Bosnia. Premiat
cu prima diplomă a guvernului țării bosniac-
herțegovinean, precum și la expoziția din 1896
dela Budapesta, în 1898 la Viena cu medalia de
argint, în 1900 la expoziția universală din Pa-
ris, în 1910 cu medalia de aur în Serajevo, și
în 1912 în Brčko.

50 bucăți, ultol puternici, pe ales, de 3 ani
cor. 50 ambalaj franco, gara Brčko (Bosnia)
Prune fine uscate în lăzi de câte 5 chlgr.
cor. 6.— dela Brčko.
(Ko 1841—20)

Laurențiu urmașul lui Pătruț

cumpănar. lăcătuș pentru clădiri și pentru lucrări de artă,
maestru de mobile de fier, de aramă și matrațe de sârmă

CLUJ (Kolozsvár) Hosszu-utca nrul 26.

Lo 1787

Execută cele mai precise cumpene zecimale, centimale, cântare cu pod și balanță, apoi
mobile de fer și de aramă.

Oferă matrațe de sârmă cu cadru de lemn executate în atelierul propriu în orice
mărime.

Primește spre executare toffelul de lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai
convenabile.

BĂIEȘIT!

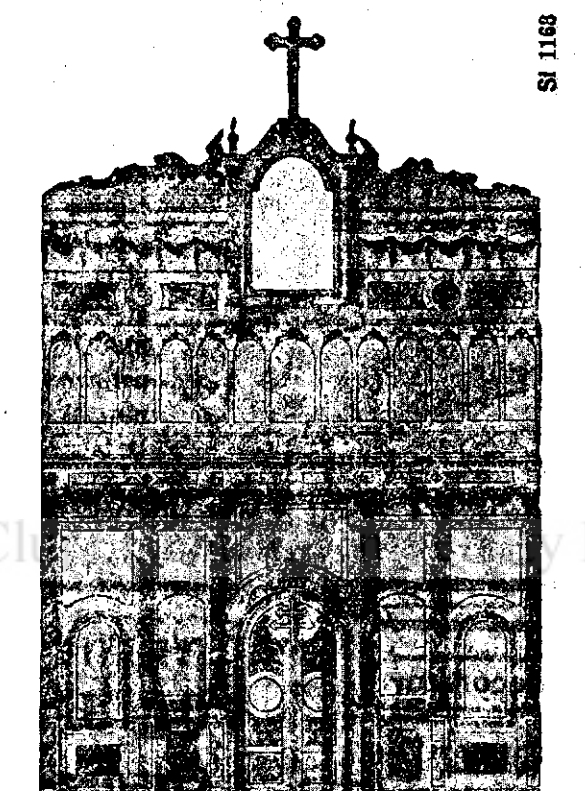
Sfredelire și exploatare de pietrișuri. Ma-
șini sfredelitoare și ciocane
sfredelitoare, foarte potrivite și pro-
movatoare de câștig, pentru exploatarea băi-
lor de granit, bazalt, peatră de var și băi
de metal, pile și mașini pentru lucrarea
pietrilor, compresoare, cele mai noi
modeluri și cele mai mari mașini, aranja-
ment și montare după examinarea băii, prospec-
t practic surprinzător pe lângă garanție.
Am montat numeroase băi în Ungaria și
Austria, cari lucrează cu succes.

STEMMER A. JÓZSEF

specialist (Se 1786)

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

CEL DINTĂI ȘI MAI MARE ATELIER ARTISTIC
PENTRU ARANJAMENTUL BISERICILOR.

Execută: iconostase, sculpturi, construiți de altare,
aurire și pictură; aranjări noi de biserici în stil
modern; altare, amvoane, fântâni pentru botez, statui,
icoane-stătuți, scaune duhovnicești și bănci p. biserici.

Renovare, aurire și pictare de altare vechi.

Bisericile sărace primesc favor și li-se acordă plătiri
în rate. Merg la fața locului pe cheltuiala m. a proprie.
Mii de scrisori de mulțumită dovedesc execuția arti-
stică și durabilitatea lucrărilor mele.

Schmidt János

Budapesta, Kőbányai-ut nr. 53.

Săptămâna de 100 fil.

în

BAZARUL

de concurență dela teatru

FACE SENZAȚIE!

Fiecare să se convingă depre articlii de mai jos:

Articlii de modă pentru femeii:

- 1 buc. corsetă fin brodat, decorat cu
datele Cor. 1.90
- 3 buc. cărpe de lână pentru cap, își
ține culoarea Cor. 1.90
- Cel mai modern reticul Cor. 1.90

Articli de modă p. bă. bați:

- 6 perechi de manșete fine în culori
sau albe Cor. 1.90
- 1 per. bretele și 1 per. jaretiere fine Cor. 1.90

Diferite:

- 2 buc. perine pentru canapea cu îm-
brăcămintă cu desen Cor. 1.90
- 1 buc. millien, 1 buc. servetă pentru
tasă și 1 buc. fugar pentru masă Cor. 1.90
- 3 măsaie fine cari nu-și pierd culoarea Cor. 1.90
- 6 servete pentru pahare Cor. 1.90
- 1 cămașă brodată și cu panglici Cor. 1.90
- șort de clott negru cu foderă în 20 de
feluri Cor. 1.90
- corturi de creton ce se spală cu foderă Cor. 1.90
- Jupon fin de clott cu 1 și 2 ajururi de
flanel sau pantaloni în orice culoare Cor. 1.90
- Cârpă mare Cor. 1.90
- 6 buc. ciorapi de iarnă și vară Cor. 1.90
- 12 buc. batiste fine cu ajur Cor. 1.90
- 3 apărătoare de corset cu broderie și
panglică Cor. 1.90
- 1 buc. cămașă de vânător pe din jos
pantaloni Cor. 1.90
- Ploiere „szilk” Cor. 1.90
- Cârpe de mătăsă pentru cap Cor. 1.90
- 2 sorturi late pentru casă în orice cu-
loare Cor. 1.90
- Pantaloni albi de șifon ce se spală, cu
panglică Cor. 1.90
- Șal de datelă cu broderie Cor. 1.90
- 2 buc. ștergare fine Cor. 1.90
- Șorturi de clott sau de lister pentru
fete dela 5—8 ani Cor. 1.90
- 12 per. socni croșetat Cor. 1.90
- 12 gulere în orice fason Cor. 1.90
- Cele mai moderne pălării pentru ori-
ce culoare și fason Cor. 1.90
- 4 cravate fine de mătăsă Cor. 1.90
- Ka 1816.

In atențiunea publicului din localitate și din provincie.

VARGA GYÖRGY

maestru de cuptoare

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Hid nrul 19.

In marele său magazin se pregătește cele mai frumoase ::

cuptoare de olane samotte cu prețuri moderate, atât pentru localitate cât și pentru provincie.

Reparările se execută cu prețuri moderate. (Va 829)

TELEFON: 11-75.

Mo 1222

Mokos Sándor

VOPSEȘTE!

CURĂTEȘTE!

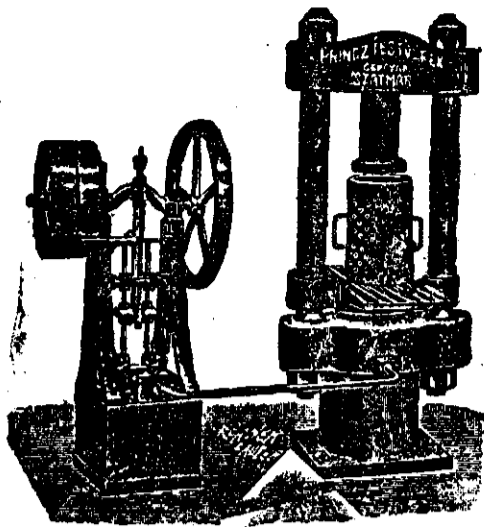
Primește spre vopsire și curățire chimică haine de femei, bărbați și copii. Pentru comoditatea on. public am deschis o prăvălie în Zöldfa-Passage nr. 93. — Spăl gulere și manșete în mod inexceptionabil.

Fabrica: strada Körös nrul 13.

Localuri colective: în Zöldfa-Passage nr 93 și în str. Rákoczi 7.

— Prețuri fixe! —

Mokos Sándor
Oradea-mare (Nagyvárad).

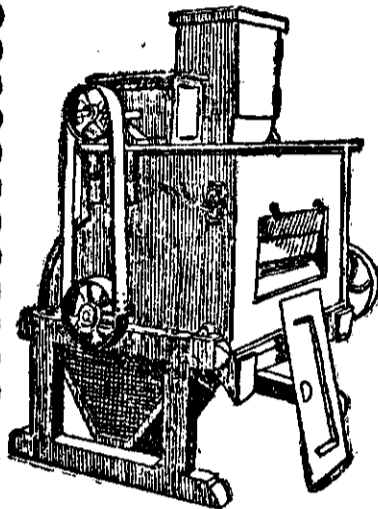

PRINCZ TESTVÉREK

Atelier de mașini și pentru clădit mori în

Szatmár.

Pregătește petrine și orice mașini pentru stors olei, mănate cu apă, mașini de desghioțat, sfărmat și prese, pe lângă asta cele mai exacte transmisiuni cu tracțiune circumpețială. Instalăm mori pe tain, ori cu cilindru.

Ku 1692)

Kutsera István

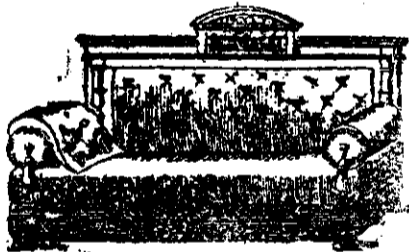
instalator de **SZABADKA**, Vesselényi-u. mori 667 sz.

Execută și instalează aranjamente complete de mori și fabrici în provincie. Face planuri singur ori după model, construiește mașini pentru mori și pentru fabrici precum și ciururi pentru bucate, elevatoare, curățitoare, de arpăcași și site pentru alcaliu; străformează după plan propriu sau modele prompt și conștiințios, mori și fabrici Magazin permanent de modele pentru lucrări de orice branșă. Planuri și prospecte gratis. Pentru comande în provincie merg la fața locului pe cheltuiala proprie. TELEFON: 279.

KOHN HENRIK

tapețier și decorator

Timișoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) str. Bonnac 12.

Ko 1565

Execută și reparaază totfelul d' lucrări de tapețerie și decorative; ține în depozit mobile excelente precum stoffe covoare, ruzi de aramă, oglinzi și icoane; mare asortiment de canapele și garnituri engleze executate în atelierul propriu.

Execuție excelentă. — Serviciu prompt. — Prețuri ieftine.

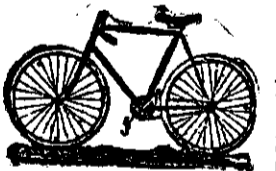
CZIGER LÁSZLÓ

maestru dipl. pentru instalațiuni de electricitate și gaz încălțușer și mașinist-electrician

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Teleki nr. 1

Execută totfelul de lucrări electrice, optice și de încălțușerie, și anume: ferări pentru clădiri, garduri pentru monumente, vetre de fier, uși de fier, rolete de fier pentru prăvălii, mașini de cusut, mașini de scris, biciclete, reparare de gramfoane și instalațiuni electrice, străformări de mașini cu aburi și motoare în locomobile.

Magazin permanent de mașini de cusut și accesorii, precum și garnituri de imblătit. Serviciu prompt, lucru excelent, prețuri ieftine.

„Vulkán” fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai excelente dintre toate fabricațiile de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ

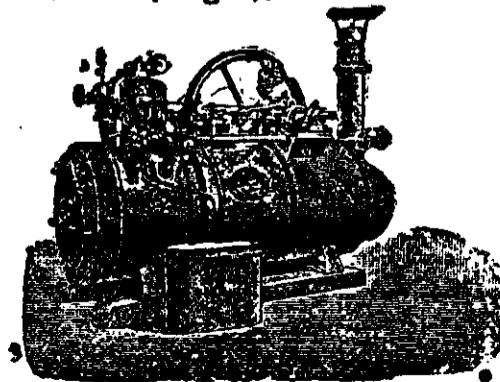
atelier industrial de încălțușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei n-rul 1.

:: Catalog de prețuri franco. ::

Pollák Gyula, faur de cazane

Seghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.

Atrage atențiunea on. proprietari de mașini de treerat și de cazane și aduce la cunoștință că și-a mărit și provăzut cu excelente puteri de muncă

stabilimentul de fabricare de cazane,

se găsește în plăcuta poziție de a executa cu specialitate și grabnic orice lucrare în această branșă, execută case pentru bani și repară pereți de țevi precum și execută pereți de cazane, locomobile, și raformări de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe cheltuiala mea la fața locului. Execuție excelentă. Prețuri moderate.

Po 1460

Se primesc dol învătăcei.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

CONCORDIA

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 11a.

TELEFON
NR. 750.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

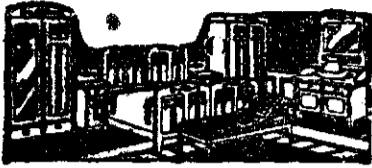
Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

ve 885—60

VERES FERENCZ

atelier de măsurit cu putere motorică pentru zidiri și mobile
DEJ — (DEES) str. Ludovic Kossuth, nr. 63.

Magazin de mobile pentru prân-
zitoare, dormitoare și saloane,
icoane oglinzi, covoare și . . .

Execută toffelul de lucrări pentru zidiri, mobile și orice
lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai moderate,
din material excelent și uscat.

Cine voește să cumpere
INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într'adevăr fine, comode,
elegante și durabile acela să cumpere cu
încredere dela

IOAN VUIA, Sătmar
 (SZATMAR) Deák-tér.
 — (In casa lui Keresztes András). —

Ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și cio-
boate pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte
moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execu-
țiunii drăgălașe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc toffelul
de ghete și cioboate după măsură.

IN ATENȚIUNEA DOAMNELOR!

Pielea frumoasă a feței e condiția principală a frumseții. Fie-
care damă nutrește această dorință ferbinte, dar, regret, luându-se
ele după reclamele alarmante, rămâne numai cu dorința. — Cea mai
bună dovadă despre bunătatea unui articol este faptul că este el de răs-
pândit. — Bunătatea neîntrecută a preparatelor dr.-lui **Sihulsky**
o dovedește, afară de numeroasele scrisori de recunoștință, faptul că
anual expedim în toate părțile țării și în Europa, dar și în Asia
și America avem numeroși mușterii, cari comandă deodată sute de
pachete, pentruca să facă economie cu cheltuielile de expodiare.

Preparatul renumitului dr. Sihulsky nu conține materii vâ-
tămătoare; întrebuințarea acestui aparat îndepărtează

pistruale, petele, sgrăbunțele, lucirea feței și roșata feței.

Preparatele dr.-lui Sihulsky, și anume: *alifie pentru față,*
cremă de mătase, săpun, pudră de mătase, apă pentru față, sunt
pentru întrebuințare de noapte și ziua.

!!! Feriți-vă de imitații. Preparatele adevărate sunt numai cele pro-
vătate, pe tegle și pe împachetarea externă, cu fotografia și însoțitura
dr.-lui Sihulsky!!!

Alifie pentru față de dr. Sihulsky	. . . cor.	1.40 fl.
Săpun " " " "	. . . "	—70 "
Apă " " " "	. . . "	1.40 "
Cremă de mătase " " " "	. . . "	1.20 "
Pudră " " " "	(în orice culoare)	1.20 "

Cosmeticul lui Puky pentru mâni, deși e preparat nou, se bucură
unicul preparat, care chiar și mânilor celor mai neglijate le dă culoare albă
ca zăpada și redă pielei o finețe ca de catifea. Modul de întrebuințare se dă
la fiecare sticlă. Prețul 70 fl.

Pentru îngrijirea **spiritul pentru păr „Capillor”**, care împiedecă căde-
părului oferim „Capillor”, rea părului și ca un
adevărat nutremânt al rădăcinii părului, împiedecă chelia. — Modul de între-
buințare se dă la fiecare sticlă! Prețul 1 cor. 20 fl.

„Regenerator pentru păr” redă părului cărnit
culoarea originală Prețul 2 cor.

Comenzile peste 10 cor. se expediază franco.

Preparatele mai sunt de vânzare la:

Farmacia MEZEI și ALEXANDER în Kassa.

Scrieți adresa corectă. — Comenzile se expediază imediat.
Me 1236 Discreția e asigurată.

Mihályi Béla

pictor pentru biserici

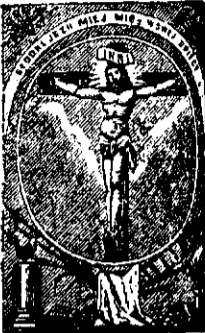
UNGVÁR, Képezde-utca 2 sz.

Ca autor expert al picturii bisericesti greco-
orientale și gr. catolice îndrăsnesc a ruga spri-
jinul on. dni preoți gr. orientali și gr. catolici

EXECUT:

pictarea modernă a interne-
lor bisericilor, în stil simplu
și decorat, tablouri pentru
cerimi și pereți, executate
excelent. — Toffelul de pic-
turi bisericesti, și anume:

icoane pentru iconostase, altare, jertfel-
nice, cruci și pentru prapori, executate pe
mătase și pânză, plascente și crucifixe
pictate în mod artistic.

Anticipez de pe acum mulțumitele mele pentru binevo-
torul sprijin al on. dni preoți.

Mi 1237

Crucifixe

pentru drumuri și câmpii, din material bun, tinichea zincuită
— pictate cu uleiuri durabile și cu inscripție și cuie

înălțimea	100 cm.	136 cm.	160 cm.	180 cm.
depărtarea între brațe	85 cm.	120 cm.	130 cm.	140 cm.
Prețul	30 cor.	40 cor.	60 cor.	70 cor.

Am o mulțime de scrisori de recunoștință. — Planuri gratis
— Mergerea la fața locului o fac pe cheltuielile proprii.

Spiritul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat
contra durerilor provenite din poda-
gră, ischias, reumă și toffelul de ră-
celi. — După câteva frecări durerile
membrelor suferinde încetează defi-
nitiv. Are efect sigur și la boale
învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la cul-
care locurile suferinde să se frece
îndelung cu puțin spirit de reumă.
După frecare partea suferindă să se
învăluie cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Preparator:

F. Sándor Zoltán

farmacie la „Inger” — Erdőszentgyörgy.

Sa 572